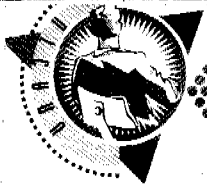

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :	
Source :	ประชาชนชาติธุรกิจ		
Date :	- 3 พ.ย. 2548	Page :	2
		No :	48570817

ระณ
สมอง

คนโก

'สมเด็จพระยา'

วันอาทิตย์ที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2443 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีหรือที่ชาวไทยขนานพระนามด้วยหัวใจเกิดขุนเคราพรักยงว่า "สมเด็จพระยา" พระนามเดิมว่า "สังวาลย์" ได้มีพระประสูติกาลในครอบครัวของพระชนกที่มีพระนามว่า "ชู" และพระชนนีที่มีพระนามว่า "คำ" ซึ่งเป็นครอบครัวที่มีอาชีพช่างทอง ตั้งนิวาสถานอยู่ที่ธนบุรีละแวกวัดดอนงคราาม

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงกำพร้าพระชนกตั้งแต่มีพระชนมายุไม่มากนัก ต่อมาพระญาติได้นำขึ้นถวายตัวเป็นข้าหลวงรุ่นเด็กของสมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 และสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี ครั้นเมื่อมีพระชนมายุได้ 9 พรรษา ก็ทรงกำพร้าพระชนนีอีก จึงทรงอยู่ในพระอุปการะของสมเด็จพระศรีสวรินทิราและสมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ตลอดมา

2

ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาลแห่งศิริราชจนครบหลักสูตร 3 ปี สามารถประกอบอาชีพได้ การที่ทรงเลือกศึกษาสาขายาชีพด้านนี้ถูกกับพระนิสัยมาก เพราะทรงสุขภาพอ่อนโยน มีพระเมตตาและขันติธรรม ทรงเอื้ออาทรต่อบุคคลทั่วไป การที่ทรงศึกษาตามเส้นทางอาชีพสายนี้จะว่าเป็นพระราชบุพเพสันนิวาสบันดาลก็ว่าได้ เพราะในเวลาต่อมาไม่กี่เดือนสมเด็จพระศรีสวรินทิราได้พระราชทานทุนเล่าเรียนเพื่อคัดเลือกนักเรียนพยาบาลส่งไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ตามพระประสงค์ของพระราชโอรสคือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมขุนสงขลานครินทร์ (พระยศในขณะนั้น) ซึ่งทรงส่งเสริมการศึกษาทางการแพทย์และการพยาบาลจนถึงขนาดที่พระองค์เองได้ทรงตั้งทุนเล่าเรียนด้านการแพทย์อีกส่วนหนึ่งด้วย

ในขณะที่สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมขุนสงขลานครินทร์กำลังทรงศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดนี้ อธิบดีกรมสาธารณสุขได้คัดเลือกนางสาวสังวาลย์และนักเรียนพยาบาลอีกผู้หนึ่งส่งไปศึกษาต่อ เป็นเหตุให้ได้เฝ้าสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดชซึ่งทรงเป็นผู้ดูแลนักเรียนทั้งสองไปโดยปริยาย ด้วยเหตุที่เป็นนักเรียนทุนของพระราชมารดา เมื่อพิจารณาถึงข้อที่ว่าสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้เคยเป็นข้าหลวงสมเด็จพระเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร พระเชษฐภคินีมาก่อน ประกอบกับการที่มีพระสวโหมและพระจริยวัตรอันงดงาม สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมขุนสงขลานครินทร์จึงทรงคุ้นเคย เสด็จไปทรงเยี่ยมบ่อยครั้ง จนกลายเป็นที่สนิทสนมหาในเวลาต่อมา และเมื่อได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเสกสมรสตามกฎหมายจนได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว นางสาวสังวาลย์จึงได้เดินทางกลับประเทศไทยและมีพิธีอภิเษกสมรสที่วังสระปทุม เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2463 พระนามที่เรียกขานในเวลานั้นคือหม่อมสังวาลย์มหิดล ณ อยุธยา

เมื่ออภิเษกสมรสแล้ว ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จกลับไปทรงศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา เฉพาะสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงศึกษาหลักสูตรเตรียมพยาบาลที่วิทยาลัยซิมมอนส์ เมืองบอสตัน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ ต่อมาก็ทรงเข้าศึกษาหลักสูตรการสาธารณสุขเกี่ยวกับโรงเรียนที่สถาบัน เอ็ม. ไอ. ที. ครั้นถึง พ.ศ. 2465 สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร ทรงพระประชวรพระวัณโรค (ไต) ทั้งสองพระองค์ต้องเสด็จกลับประเทศไทยอีกครั้ง เพื่อตามเสด็จพระเชษฐภคินีออกไปรักษาพระองค์ที่อังกฤษ ใน พ.ศ. 2466 ราชสกุลมหิดลก็ได้ประสูติที่อังกฤษนั่นเอง ได้รับพระราชทานพระนามว่า "ม.จ.กัลยาณิวัฒนา" ซึ่งในปลายปีเดียวกัน ครอบครัวมหิดลทั้ง 3 พระองค์ก็ได้เสด็จกลับ

ประเทศไทยอีก โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมขุนสงขลานครินทร์ได้ทรงรับราชการในกระทรวงธรรมการ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมมหาวิทยาลัยและข้าหลวงสำรวจการศึกษาทั่วไป รวมทั้งได้ทรงเป็นอาจารย์ในที่ต่างๆ หลายแห่งจนพระสุขภาพทรุดโทรมอย่างหนัก แพทย์จึงได้ถวายความเห็นให้เสด็จไปรักษาพระองค์ในต่างประเทศ จึงได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศเยอรมนี เมื่อกลาง พ.ศ. 2468

ในปีเดียวกันนั่นเอง "ม.จ.อาณันทมหิดล" สมาชิกพระองค์ใหม่ของราชสกุลมหิดลก็ประสูติที่เมืองไฮเดลเบิร์ก ประเทศเยอรมนี ต่อมาได้ทรงย้ายไปประทับที่มลรัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา อีกครั้งหนึ่งเพื่อทรงศึกษาต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเข้าศึกษาวิชาดุษฎีบัณฑิต ณ วิทยาลัยซิมมอนส์ ส่วนสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมขุนสงขลานครินทร์ ซึ่งต่อมาได้เฉลิมพระยศเป็นกรมหลวงสงขลานครินทร์และสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก ก็ได้ทรงศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ต่อ จันทวงสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาเกียรตินิยม และในปี 2470 นั้นเอง พระโอรสองค์สุดท้ายก็ได้ประสูติที่โรงพยาบาลในเมืองเคมบริดจ์ ตามพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ที่มีมาก่อนหน้านั้น ม.จ.กัลยาณิวัฒนา และ ม.จ.อาณันทมหิดลได้เลื่อนพระยศเป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า ส่วนพระโอรสองค์ใหม่ก็เพิ่งประสูติภายหลังพระบรมราชโองการจึงได้ดำรงพระยศเป็น "พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า" มาแต่แรกประสูติและได้รับพระราชทานพระนามว่า "ภูมิพลอดุลยเดช"

ใน พ.ศ. 2471 ครอบครัวมหิดลได้เสด็จกลับประเทศไทยด้วยความสำเร็จทั้งในส่วนการศึกษาและชีวิตครอบครัว โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมขุนสงขลานครินทร์นั้น ทรงเป็น "นายแพทย์" ที่สมบูรณ์และพร้อมที่จะทรงงานด้านการแพทย์การสาธารณสุข ในเวลานั้นต้องถือว่าดำรงพระอิสริยยศสูงและจัดอยู่ในลำดับผู้ทรงสิทธิสืบราชสันตติวงศ์เป็นลำดับแรกด้วย อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ทรงงานด้วยพระวิริยะอุตสาหะและทรงเสียสละอย่างแรงกล้า เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ทนนทุกขเวทนาด้วยโรคภัยไข้เจ็บ พระสุขภาพก็ทรุดโทรมลงอย่างหนัก จนสิ้นพระชนม์ ณ พระตำหนักวังสระปทุม เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2472

นับแต่วาระนั้นเป็นต้นมา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีต้องทรงเป็นทั้งพระชนกและพระชนนีของพระโอรสธิดา 3 พระองค์ ต้องถวายพระอภิบาลและทรงอนุสาสน์สั่งสอนทั้งในส่วนการศึกษาเล่าเรียน และความ

ประพติการปฏิบัติพระองค์ ดังที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาเคยตรัสเล่าในเรื่องต่างๆ ดังนี้

“สมเด็จพระพันวัสสาจะไม่ทรงเลี้ยงและแนะนำในชีวิตประจำวัน จะทรงแนะนำในสิ่งที่สำคัญ เพราะทรงเกรงใจแม่ ทรงเห็นว่าแม่เลี้ยงอย่างมีระเบียบอย่างมีหลักวิชา ท่านก็ว่าต้องไม่ยุ่งด้วย คือเขาเลี้ยงของเขาตามแบบที่ถูกแล้ว”

“แม่ก็ได้เลี้ยงเราให้เป็นเด็กที่ดี เป็นเด็กที่มีมารยาท เมื่อเปลี่ยน (สถานะ) แล้วก็เปลี่ยนเดิม คือต้องเป็นคนที่มีมารยาทดี นอบน้อมกับผู้ใหญ่ หรือแสดงตัวให้เรียบร้อยกับคนอื่น”

“แม่แทบจะไม่ต้องบอกว่า อย่าอยู่เฉยๆ เพราะเราทุกคนชอบทำอะไรกันเอง ชอบคิดหาเกมเล่นกันเอง มีที่จะทำอะไรอยู่เสมอ บางทีตรงข้าม แม่จะต้องบอกพักเสีย...อย่างไรก็ดี แม่ก็สนับสนุนให้ทำกิจกรรมที่มีประโยชน์อย่างที่บ้านวิลลาลัวัฒนา ได้ทุนบ้านจะมีที่ทำเครื่องไม้ให้ทำงานไม่ได้ มีอุปกรณ์ครบ”

“ส่วนพระนิสสัยอื่นๆ ที่ท่านได้ปลูกฝังนั้น ท่านก็ได้บอกว่าเป็นแม่จะมาสั่งสอนเรื่องนั้นเรื่องนี้ ท่านเล่าไปถึงเรื่องคนนั้นคนนี้ และชี้ให้เห็นว่าคนนั้นน่าสงสารอะไรอย่างนี้ แล้วท่านจะสอนคำว่าเมตตา กรุณา แปลว่าอะไร คือเอาตัวอย่างเป็นนิทานหรือเรื่องจริงมาเล่าให้ฟังก่อน และให้เข้าใจคำพวกนี้โดยแท้จริง”

“ในการประหยัสนั้นก็ได้จัดให้มีเงินค่าขนม...สัปดาห์ละครั้งตามอายุและก็ได้ไม่มากนัก พอที่จะซื้อขนม พวกลูกกวาดหรือช็อกโกแลต แต่อาจจะซื้อหนังสือหรือของเล่น ซึ่งของพวกนี้ต้องซื้อเอง...เราอยากได้อะไรก็ขอไป บอกว่าอยากได้ของเล่นพวกนี้ ท่านก็บอกว่า ถึงวันเกิดจะซื้อให้ จะไม่ซื้อพร่ำเพรื่อ”

ในด้านการเสวย การประทับ พระองค์โปรดความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ไม่หรูหรา แม้เมื่อประทับที่สวิตเซอร์แลนด์ในระยะหลังก็ประทับในอพาร์ทเมนต์ ไม่ใหญ่โตกว้างขวาง และพอพระทัยที่จะทรงปฏิบัติอย่างชาวพื้นเมืองธรรมดาทั่วไป

การไปประทับในสวิตเซอร์แลนด์ก็เนื่องด้วยพระสุขภาพเป็นเรื่องใหญ่กว่าเพราะเหตุอื่น ดังที่เคยรับสั่งว่า เหมือนการเสด็จไปทรง “ชาร์จแบตเตอร์” เพื่อกลับมาทรงงานในประเทศไทยต่อ ซึ่งเมื่อเวลาเสด็จกลับมา ภาพที่เฝ้าพบเห็นเสมอคือการที่เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่โน่นที่นี้ด้วยเฮลิคอปเตอร์ ไม่ได้ทรงอยู่ว่างเฉย และไม่โปรดที่จะประทับในกรุงเทพมหานคร การปรากฏพระองค์ในท้องที่ทุรกันดารต่างๆ คือ “ขวัญและกำลังใจ” ของผู้ปฏิบัติงานและประชาชนโดยแท้

อันที่จริงแล้ว การประทับอยู่ว่างเฉยมิใช่พระอัธยาศัย ดังที่ทราบกันอยู่แล้วว่า แม้ขณะประทับในสวิตเซอร์แลนด์ก็โปรดการทรงพระอักษร ทรงเข้าพระทัยภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ตลอดจนภาษาสันสกฤตอย่างดี โปรดการปั้น พระพุทธรูป การปักภาพ การทำบัตรดอกไม้แห้งและงานศิลปะอื่นๆ เพื่อพระราชทานบุคคลต่างๆ ดังที่รับสั่งว่าเวลาเป็นของมีค่า

ในระยะหลัง สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีประทับที่พระตำหนักดอยตุง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงามอากาศเย็นสบายถูกกับพระสุขภาพ เหมาะแก่การสำราญพระราชอิริยาบถและการทรงงานด้านเกษตร ดังเคยรับสั่งว่า จะเสด็จไปปลูกป่าที่ดอยตุง ซึ่งก็ได้กลายเป็นโครงการระดับชาติที่บุคคลทุกวงการร่วมกันจัดปลูกป่าไม่ขึ้นใหม่ น้อมเกล้าฯถวายในเนื้อที่มหาศาลของดอยตุงให้เขียวขจีร่มรื่น ซึ่งมีใช้จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในภาคเหนือโดยตรงเท่านั้น แต่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวมในด้าน การอนุรักษ์ธรรมชาติให้เป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยทั้งมวล

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงยังด้วยพระบุญญาธิการยากจักหาผู้ใดเสมอ พระองค์ได้เจริญพระชนมายุมาถึง 5 รัชกาลแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า ทรงผ่านเหตุการณ์ทั้งที่เป็นความสุขและที่นำมาซึ่งความวิปโยคจนทรงเข้าพระทัยได้ดีถึงสภาพอันเป็นธรรมดาของโลก ทรงดำรงพระองค์ได้หมดจดงดงามตั้งแต่เป็นกุลสตรีสามัญชน เป็นหม่อมในสมเด็จพระเจ้าฟ้า เป็นพระราชชนนี สมเด็จพระราชชนนี จนถึงเมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯสถาปนาเป็นสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีใน พ.ศ. 2513 บัดนี้ทรงสถิตในที่อิสริยยศสูงยิ่งในพระบรมราชจักรีวงศ์ แต่ก็มีได้ทรงห่วงใยในความเปลี่ยนแปลงใด กลับมีแต่จะทรงหนักแน่นมั่นคงในพระเมตตากรุณาธิคุณ พระขันติธรรม และพระราชคุณธรรมอันได้ทรงบำเพ็ญอยู่แล้วมาโดยตลอดไม่เสื่อมคลายตราบนานพระชนม์ ท่ามกลางความเศร้าโศกอาดูรของชาวไทยทั้งมวล

ล้าพังแต่เพียงพระราชสถานะในสมเด็จพระบรมราชชนนีผู้ทรงคุณูปการของพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐถึง 2 รัชกาล ก็นับว่าทรงบุญญาธิการเป็นที่เคารพเทิดทูนของประชาชนอย่างเหลือล้นแล้ว เมื่อประกอบเข้ากับพระราชกรณียกิจอันได้บังเกิดประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชนเป็นอเนกปริยาย ก็ยิ่งเพิ่มพูนความเคารพเทิดทูนของประชาชนให้แน่นแฟ้นมั่นคงยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ

วันนี้ ถึงแม้ว่าพระองค์ท่านจะทรงสถิตในสวรรคตสูงสุดแล้ว แต่ปวงชนชาวไทยยังคงจดจำได้ถึงภาพพระองค์ท่านที่เปี่ยมล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณต่อทุกคนและต่อผู้ยากไร้ ราษฎรจะลิ้มเลือนไปได้เลย